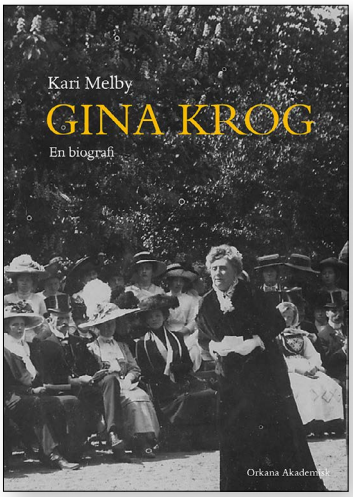
Bak mytene om Gina Krog

Kari Melby
Gina Krog: en biografi
Stamsund: Orkana Akademisk, 2025
478 s.
ISBN 9788281046573

Michael 2026; 23: 441–442
doi: 10.5617/michael.13796

Historikeren Kari Melby (f. 1949) har skrevet en grundig og svært interessant biografi om kvinnesaksforkjemperen Gina Krog (1847–1916). Krog var blant annet med på å stifte og lede flere kvinneorganisasjoner, hun var redaktør for kvinnesakstidsskriftet *Nylænde*, og hun engasjerte seg sterkt i en rekke sentrale kvinnepolitiske saker. Krog var også aktiv i internasjonale kvinnesaksnettverk.

Melby argumenterer for at Krogs viktigste bidrag var å fremme et nytt syn på kvinnelighet. Krog kombinerte krav om like rettigheter med ideer om kvinners samfunnsreformerende kraft. Hun argumenterte også sterkt for verdien av det ugifte kvinnelivet. Melby bruker begrepet «retorisk medborgerskap», hentet fra Anders Johansen, i sin drøfting av Krogs betydning. Krog leste, skrev og talte. Hun praktiserte retorisk medborgerskap ved å ta ordet lenge før kvinner oppnådde politiske rettigheter. Hun kjempet også for kvinnestemmerett og kvinners selvrespekt, og gjennom *Nylænde* ga hun kvinner en kanal for å utøve retorisk medborgerskap.

Et viktig mål for Melby er å se bak mytene om Gina Krog, myter som Krog selv var med på å skape. Melby viser hvordan Krog gjennom sitt

selektive redaktørskap av *Nylænde* ga mest plass til begivenheter der hun selv spilte en sentral rolle, og lite rom for meninger hun ikke delte. Melby tegner et nyansert bilde av en prinsippfast kvinne som ofte havnet i konflikter. Krog hadde ikke sin styrke i det organisatoriske, og hun var ikke opptatt av å bygge allianser.

Melby har brukt et bredt utvalg kilder. I sin analyse av Krogs tekster drøfter hun dem i lys av sentrale kontekstuelle faktorer, og hun diskuterer også hva Krog utelater. Melbys bruk av personlige brev som omtaler Krog, gir verdifulle nyanser, selv om brevene bare formidler den ene siden. Dette gjelder særlig brevene fra Krogs svigerinne Cecilie Thoresen Krog og medarbeider Fredrikke Mørck til deres felles venninne Anna Bugge Wicksell.

I innledningen skriver Melby at hun ønsker å forstå de strukturelle og personlige betingelsene som gjorde at Krog fikk en så fremtredende stilling i kvinnebevegelsen. Dette målet lykkes hun godt med. Melby velger blant annet å inkludere informasjon om materielle forhold, som inntekt og boforhold, og å se disse opplysningene i lys av statistisk informasjon. Mange kontekstuelle faktorer trekkes inn, og enkelte ganger presenteres de litt for knapt, slik at framstillingen kan gi et inntrykk av overforenkling.

I 2022 kom Magnhild Folkvords bok *Gina Krog – feminist og tindeklivar* ut. Bøkene til Melby og Folkvord er preget av forfatternes bakgrunn som henholdsvis historiker og journalist. Begge bøkene gir verdifulle bidrag og får fram ulike aspekter ved Krogs liv og tenkning. En styrke ved Melbys bok er at den er langt mer drøftende og kritisk enn Folkvords. Melby finner en god balanse mellom kronologisk og tematisk struktur gjennom tematisk drøfting innenfor kronologiske hoveddeler og gjennom grundige innlednings- og konklusjonskapitler. Slik får hun fram både kompleksitet og endringer over tid. Bokens avsluttende del, «Nærmere Gina Krog?», gir en god oppsummerende drøfting av Gina Krogs betydning, samtidig som Melby også diskuterer menneskene rundt Krog. Boken anbefales både på grunn av det grundige portrettet av Krog og fordi den kan gi en dypere forståelse av kvinnesaksbevegelsen og Krogs samtid.

Anne Helene Høyland Mork
Anne.H.Mork@nla.no

Anne Helene Høyland Mork er førsteamanuensis i samfunnsfag ved avdeling for lærerutdanning ved NLA Høgskolen.